

Azərbaycan Tibb Universiteti
“Anesteziologiya, reanimatologiya və
intensiv terapiya” fənni üzrə
İşçi Tədris Proqramı
(Syllabus)

«Təsdiq edirəm»
Anesteziologiya və reanimatologiya
kafedrasının müdiri
prof. İsmayılov İ.S.
İmza: _____
29.09.2021

Fənnin kodu:	
Fənnin növü:	Məcburi
Fənnin tədris semestri:	IX – X
Kurs:	V kurs (MPF)
Fənnin krediti:	4 kredit
Fənnin tədris forması:	Əyani
Fənnin tədris dili:	Azərbaycan
Fənni tədris edən müəllimlər:	prof. İsmayılov İ.S. dos. Kərimova T.B. dos. Sultanov Ə.S. dos. Məhərrəmbəyli İ.Ş. ass. Sadıqova T.T. ass. Quliyev E.R. ass. İbrahimov N.Y. ass. Məmmədyarova İ.Ə. s/h müəllim: Yolçuyev R.B. s/h müəllim: Mustafayev F.M. s/h müəllim: Sultanov Ş.B. s/h müəllim: Abbasov M.M.

Tədris yükü: Mühazirə - 14 saat, praktik məşğələ - 46 saat, cəmi 60 saat

Kafedranın əlaqə nömrələri: 012 – 441 – 33 – 18 əlavə 210; 144
mob: 050-332-42-92

e-mail: department_ra@amu.edu.az

PREREKVIZITLƏR:

Fənnin tədrisi üçün öncədən tədrisi zəruri olan fənnlər: İnsan anatomiyası, normal fiziologiya, patoloji fiziologiya, ümumi cərrahliq klinik farmakologiya

KORREKVIZITLƏR:

Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnlərin də tədris olunması zərurəti yoxdur.

KURSUN TƏSVİRİ:

Anesteziologiya, reanimatologiya, intensiv terapiya (ARİT) ağrısızlaşdırma, itmiş həyati funksiyaların bərpası, böhranlı vəziyyətlərdə həyati vacib funksiyaların əvəz olunması və idarə olunması haqqında bir elmdir.

Gənc və kifayət qədər sürətlə inkişaf etməkdə olan bu elm sahəsi klinik təbabətin digər sahələrinin (cərrahliq, travmatologiya, onkologiya, kardiologiya, pulmonologiya və s.) daha böyük uğurlar qazanmasına imkan yaratmışdır. Belə ki, effektiv və təhlükəsiz anesteziya fonunda ən mürəkkəb əməliyyatların aparılması mümkün olmuş, müxtəlif mənşəli ağrı sindromunun idarə olunmasında ciddi irəliləyiş təmin edilmiş, ölüm faizi çox yüksək olan müxtəlif xəstəliklərin intensiv müalicəsi nəticəsində ciddi müsbət nəticələr əldə olunmuşdur. Yuxarıda göstərilənlər anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiyanın özünəməxsus yerini və vacibliyini nümayiş etdirir.

KURSUN MƏQSƏDİ:

Anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənninin tədrisində məqsəd gələcək həkimlərə cərrahi əməliyyatlar və manipulyasiyalar zamanı anesteziya, orqanizmi çanlandırma, həyati-vacib funksiyaları idarə etmə və ağrı sindromu ilə mübarizə haqqında kifayət həcmdə biliklər vermək, məzunların ağrısızlaşdırmanın və reanimasiyanın mərhələlərində həyata keçirilməsi lazım olan ən vacib bacarıq və vərdislərə yiyələnməsinə nail olmaqdan ibarətdir.

KURSUN NƏTİCƏLƏRİ:

Anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənninin tədrisi başa çatdıqdan sonra tələbələr ağrısızlaşdırmanın müasir prinsiplərini və metodlarını, terminal halın inkişaf mexanizmlərini və mərhələlərini bilməli, çanlandırma tədbirlərini həyata keçirməyi bacarmalıdırlar. Onlar müxtəlif mənşəli böhranlı hallarda uyğun intensiv terapiya aparmaq üçün bilik və bacarıq qazanmalı, eyni zamanda xüsusi əməli vərdişlərə yiyələnmişdirlər.

MPF-nin V kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənni üzrə mühazirələrin təqvim-mövzu planı

(7 müh-14 saat)

Həftələr	Mövzunun adı	Saatların miqdarı
1	Anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya bir elm kimi, inkişaf tarixi və klinik təbabətdə yeri.	2 s
2	Anestezioloji təminatın məqsəd və vəzifələri, mərhələləri və müasir metodları.	2 s
3	İnhalyasion və qeyri inhalyasion ümumi anesteziya. Kombinə olunmuş ümumi anesteziya.	2 s
4	Regionar anesteziya. Müştərək anesteziya.	2 s
5	Ağrı sindromu və onunla mübarizə metodları.	2 s
6	Terminal hal: klinik patofiziologiyası və inkişaf mərhələləri. Klinik ölümün bioloji ölümə keçməsi. Dekortikasiya.	2 s
7	Kompleks ürək-ağciyər və beyin reanimasiyası: əsas prinsipləri və metodları.	2 s

MPF-nin V kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənni üzrə təcrübi məşğələlərin təqvim-mövzu planı

(23 məşğələ-46 saat)

Həftələr	Dərsin sıra №si	Məşğələnin adı	Saatların miqdarı
I	1	Anesteziologiya, reanimasiya və intensiv terapiya şöbələrinin təşkili və iş prinsipləri	2 s
	2	Anestezioloqun iş yerinin təchizatı. Narkoz aparatları.	2 s
II	3	Reversiv və qeyri reversiv tənəffüs dövrləri	2 s
	4	Uşaqlarda tənəffüs dövrəsinin seçilməsi. Ağırlaşmaların	2 s
III	5	Süni tənəffüs aparatları	2 s
	6	Xəstənin anesteziyaya hazırlanması. Premedikasiya	2 s
IV	7	İnhalyasion anesteziya. Ən çox tətbiq edilən anestetiklər	2 s
	8	Aparat-maskə və endotraxeal üsulla anesteziya. Traxeyanın intubasiyası.	2 s
V	9	Qeyri-inhalyasion anesteziya. Ən çox tətbiq edilən anestetiklər	2 s
	10	Kombinə edilmiş ümumi anesteziya. Əzələ relaksantları, tətbiqi metodikası	2 s
VI	11	Regionar anesteziya: yerli anestetiklər	2 s
	12	Səthi və infiltrasion anesteziya. Nəqli anesteziya	2 s
VII	13	Onurğa beyni anesteziyası. Epidural anesteziya. Kaudal	2 s
	14	Müştərək anesteziya	2 s
VIII	15	Ağrı sindromu: qiymətləndirilməsi	2 s
	16	Müxtəlif (narkotik və qeyrinarkotik) analgetiklər tətbiq etməklə ağrı sindromu ilə mübarizə	2 s
IX	17	Terminal hal: mərhələlərin qiymətləndirilməsi	2 s
	18	Klinik ölümü diaqnostikası. Ürək dayanmasının növləri	2 s
X	19	Klinik ölümün bioloji ölümə keçməsinin qiymətləndirilməsi. Dekortikasiyanın qiymətləndirilməsi	2 s
	20	Kompleks ürək-ağciyər və beyin reanimasiyası: CAB tədbirləri	2 s

XI	21	Klinik ölüm zamanı medikamentoz terapiya və defibrilyasiya	2 s
	22	Reanimasiyanın ağırlaşmalarının profilaktikası. Postreanimasiya mərhələsində intensiv tədbirlər	2 s
XII	23	Süni hipotermiya: göstərişlər, aparılma metosları. İdarəedilən hipotoniya: göstərişlər, aparılm qaydaları.	2 s

MPF-nin V kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənni üzrə təcrübi vərdişlər

1. Tənəffüs yollarının keçiriciliyinin bərpası (Safarın triadası)
2. Traxeyanın intubasiyası
3. Sadə metodlarla ağciyərlərin süni ventilyasiyası(ACSV)
4. Ürəyin qapalı masajı
5. Defibrilyasiyanın aparılma metodikası

MPF-nin V kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənni üzrə referat mövzuları

1. Anesteziologiya və reanimatologiya bir elm kimi
2. Anestezioloqun iş yerinin təchizatı
3. Reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin təşkili və iş prinsipləri
4. Monitoring: anesteziologiya və reanimatologiyada tətbiqi
5. Respirator monitoring
6. Hemodinamik monitoring
7. Nevroloji monitoring
8. Müasir narkoz aparatları
9. Reversiv və qeyri-reversiv tənəffüs dövrləri
10. Uşaqlarda tənəffüs dövrəsinin seçilməsi
11. Süni tənəffüs aparatlarının növləri, işləmə prinsipləri
12. Anesteziyadan öncə xəstənin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi
13. Anesteziyaya hazırlıq, premedikasiya
14. Giriş narkozu (induksiya)
15. İnhalyasion anesteziya, müsbət və mənfi cəhətləri
16. İnhalyasion anestetiklər
17. Aparat-maskə üsulu ilə anesteziyanın aparılması
18. Endotraxeal üsulla anesteziyanın aparılması

19. Orotraxeal üsulla endotraxeal intubasiya
20. Nazotraxeal üsulla endotraxeal intubasiya
21. Kor-koranə üsulla endotraxeal intubasiya
22. Qeyri-inhalyasion anesteziya, müsbət və mənfi cəhətləri
23. Geniş tətbiq edilən qeyri-inhalyasion anestetiklər
24. Kombinəedilmiş ümumi anesteziya, xüsusiyyətləri
25. Balanslaşdırılmış ümumi anesteziya
26. Əzələ relaksantları
27. Əzələ relaksantlarının tətbiqi metodikası
28. Sinerjə əzələ keçiriciliyinin bərpası prinsipləri
29. Yerli anestetiklər
30. Yerli anesteziyanın metodları
31. Səthi anesteziya
32. İnfiltrasion anesteziya
33. Nəqli anesteziya
34. Onurğa beyni anesteziyası: göstərişlər və əks göstərişlər
35. Onurğa beyni anesteziyasının metodikası
36. Epidural anesteziya: göstərişlər və əks göstərişlər
37. Epidural anesteziyasının metodikası
38. Kaudal anesteziya: göstərişlər və əks göstərişlər
- 39. Kaudal anesteziyasının metodikası**
40. Müştərək anesteziya
41. Ağrı sindromu: təsnifatı
42. Ağrı sindromunun qiymətləndirilməsi
43. Ağrı sindromu ilə mübarizə: narkotik analgetiklər
44. Narkotik analgetiklərin əlavə təsirləri, antidotların tətbiqi
45. Ağrı sindromu ilə mübarizə: qeyri narkotik analgetiklər
46. Terminal halın mərhələləri və diaqnostikası
47. Klinik ölüm: diaqnostik meyarlar
48. Klinik ölümün bioloji ölümə keçməsi
49. Ürək dayanması: növləri, diaqnostikası
50. Ürək-ağciyər-beyin reanimasiyasının əsas prinsipləri
51. Sadə reanimasiya tədbirləri (İlk həyat dəstəyi)
52. İxtisaslaşdırılmış ürək-ağciyər reanimasiyası
53. Ürəyin açıq və qapalı masajının aparılması: göstərişlər və aparılma qaydası
54. Mədəciklərin fibrilyasiyasında reanimasiya
55. Asistoliyada reanimasiya
56. Elektromexaniki dissosiasiyada reanimasiya
57. Ürək-ağciyər reanimasiyası zamanı baş verən ağırlaşmalar
58. Ürək-ağciyər reanimasiyası zamanı buraxılan səhvlər
59. Reanimasiyanın effektivliyinin qiymətləndirilməsi
60. Postreanimasion dövrün mərhələləri

61. Postreanimasion dövrün ağırlaşmaları
62. Postreanimasion dövrdə müalicə taktikası
63. Beyin ölümü (dekortikasiya) zamanı diaqnostik meyarlar
64. Süni hipotermiya, göstərişlər, aparılma metodu
65. İdarə edilən(süni) hipotoniya, aparılma metodikası

QIYMƏTLƏNDİRMƏ:

Fənn üzrə krediti toplamaq üçün lazımı 100 balın toplanması aşağıdakı kimi olacaq:

50 bal kafedrada -imtahana qədər toplanır, o cümlədən:

10 bal-dərsə davamiyyət

10 bal-sərbəst iş (xəstəlik tarixinin yazılması və referat tərtib edilməsi)

10 bal – bacarıqların mənimsənilməsi ilə bağlı

20 bal – dərslərdə nəzəri biliklərin qiymətləndirilməsi əsasında verilir

50 bal – imtahanda toplanacaq, imtahanın test üsulu ilə keçiriləcəkdir

Test 50 sualdan ibarət olacaqdır. Hər bir sual bir baldır. Səhv cavablanan suallar düzgün cavablanan sualların ballarını silir.

QEYD:

İmtahanda minimum 17 bal toplanmasa imtahana qədər yığılan ballar toplanılmayacaq.

İmtahanda və imtahana qədər toplanan ballar cəmlənir və yekun miqdarı aşağıdakı kimi qiymətləndirilir.

“Əla” – 91-100

“Çox yaxşı” – 81-90

“Yaxşı” – 71-80

“Kafi” – 61-70

“Qənaətbəxş” - 51-60

“Qeyri-kafi” 51 baldan aşağı

SƏRBƏST İŞ:

Sərbəst iş xəstəlik tarixi və referatlar yazmaqdan ibarətdir.

ƏDƏBİYYAT VƏ MATERIALLAR:

1. Axubəyli A.Ə., İsmayılov İ.S. Müxtəlif mənşəli kəskin tənəffüs çatışmazlığının diaqnostikası, reanimasiya və intensiv terapiya (tədris-metodik işləmə). Bakı – 1990. 43 s.
2. Ахунбейли А.А., Исмаилов И.С., Султанов А.С. Сердечно-легочно-мозговая реанимация при клинической смерти (учебно-методическое пособие). Баку 1995, 26 с.
3. İsmayılov İ.S. “Reanimasiya: prinsipləri, mərhələləri və metodları” – Dərs vəsaiti, Bakı, 2007, 174 с.
4. Məhərrəmbəyli İ.Ş. “Kəskin tənəffüs çatışmazlığını törədən vəziyyətlərin reanimasiya və intensiv müalicəsi” – Tədris-metodik vəsait, Bakı, 2012, 95 с.
5. Анестезиология и реаниматология: учебник/Под.ред. О.А.Долиной- 2-е изд. перераб. и доп. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2002 - 552 с.: ил.-(серия «XXI век»)
6. Интенсивная терапия / В.Д.Малышев, И.В.Веденина, Х.Т.Омаров и др.: Под ред. проф. В.Д.Малышева. –М.: Медицина, 2002 – 584 с.:ил.
7. Гроер К., Кавалларо Д. Сердечно-легочная реанимация: пер. с англ.- М., 1996 – 120 с.
8. Сафар П., Бичер Н.Дж. Сердечно-легочная и церебральная реанимация. Пер. с англ.- М.: Медицина, 1997 – 552 с.
9. Суммин С.А. – Неотложные состояния: учебное пособие. 8-е изд. перераб. и доп. – М.: 000 Мед. информ. агенство, 2013, - 1004 с.
- 10.Сумин Е.Е. – Анестезиология, реаниматология, интенсивная терапия// Учебник для медвузов. Москва, 2015, 514 с.

KURS İŞİ:

Bu fənn üzrə kurs işi nəzərdə tutulmur

TƏCRÜBƏ:

Bu fənn üzrə sərbəst istehsalat təcrübəsi nəzərdə tutulmur, yalnız ümumi hazırlığın
tərkib hissəsi kimi mənimsəlinir

Tərtib etdilər: prof. İsmayilov İ.S.

dos. Kərimova T.B.